

Historier från Eksjö

Så minns jag dig ....

Ebbe, min vän....

**jag är dig djupt tacksam för det mail som en dag i februari 1998
landade i min dator:**

-Fann dig på Internet.

***Hur lever penionärslivet med dig? Drabbas du som jag understundom av
ett slags existensiell ångest? "Vadan och Varthän?" etc.***

Nej det tror jag knappast....

**Det blev inledningen till tio år av intensiv e-postväxling - tack vare ditt
initiativ.**

**Vi spelade schack, berättade historier, diskuterade politik och filosofi. Vi
talade om teknik och trädgårdsskötsel, om ekonomi och
brottsbekämpning. Vi nagelfor allt mänskligt.**

Historierna på följande sidor har tillkommit under vår brevväxling.

Ebbe var min skolkamrat från realskolan i Hörby.

Han tog sitt liv i september 2009.

**Novellen HAT är från min tid i Lund på Spyken - en
ungdomsförsyndelse.**

/alf

Historien om en hund eller Bonzo - Sofieholmsgatans skräck

Barnen ville absolut ha ett husdjur. Vi hade provat med sköldpadda och diskuterat hamster.

Jag minns inte så mycket av sköldpaddan mer än att den var ganska tråkig, lystrade inte till sitt namn - Skalman - och höll sig mest för sig själv. Jag minns inte heller hur det gick för den - troligen dog den som alla andra. Jo - den skulle ha sallad, tror jag. Alltså skulle det bli hund.

Vi diskuterade raser och fattade till slut ett demokratiskt beslut helt enligt min vilja - en BOXER. Någonstans hade jag läst att den var en bra barnhund, lugn, lätt att uppfostra, m m, m m.

På en annons åkte vi till en bondgård och hittade en kull livliga valpar, varav vi valde den som verkade livligast. I bilen hem döpte vi den till BONZO.

Hade man kunnat se in i framtiden skulle man ha stannat bilen och satt ut hundkräket i skogen eller dränkt det lite diskret.

Att ha hund innebär som regel en del kära uppoffringar. Att ha Bonzo var som att släppa in en orkan i hemmet - en orkan som förändrade allt och alla.

Han dreglade. Han kunde inte röra sig som ett normalt djur - istället sprang han, inomhus, vältande stolar, leksaker, mindre barn m m.

Han växte snabbt och blev mer och mer lik ett monster (tyckte jag - barnen hade en annan uppfattning). Det tog sin tid att få honom rumsren - en gång sprang han in i vardagsrummet med den nylagda, gröna heltäckningsmattan, som han

antagligen tyckte såg ut som gräs - och pinkade. Han lyfte inte på ena benet som man gör när man är hund, utan ställde sig bredbent och lät sitt vatten - i början alltså. Sen SPRANG han på ett lustigt, haltande sätt medan han fortfarande skvalade ett oregelbundet mönster i gröngräset.

Han hade vid detta tillfälle en blåsa, värdig en japansk sumobrottare.

Han var fruktansvärt stark. I början använde vi normala hundhalsband och dito koppel. Men vi lärde oss snart - strypkoppel och kedja - det var doningar som passade Bonzo.

Vi försökte lära honom sådana enkla saker som Sitt! Sitt vackert! Bonzo- SITT! (Satans Djä...!)

Det var lönlöst. Han hade tydligen en hjärna avsedd för en liten bananfluga.

Men han gillade att leka. En lek var att springa in under ett soffbord och sedan skjuta rygg så att allt på bordet ramlade i golvet. En annan var att RYMMA. Smita ut i ett obevakat ögonblick - springa runt i grannarnas trädgårdar och låtsas gräva upp ben, eller att leta reda på

Blomstrands tofflor, som ibland stod på deras trappa.

Han älskade sådana tofflor. Det tog honom ungefär 30

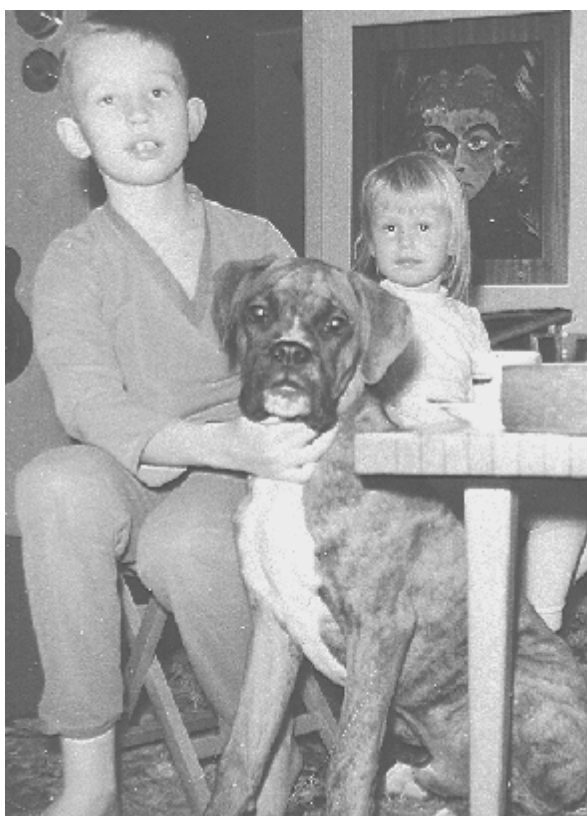
sekunder att förvandla en toffel till en slankig, slemmig trasa utan någon som helst passform.

Pia och Jonas försökte i bland GÅ UT MED HUNDEN, som det så vackert heter. I stället var det Bonzo som dreglande och flåsande drog iväg med två barn, som inte orkade hålla emot utan släpades utefter gatan tills de släppte taget.

Han var verkligen stark.

JAG måsta alltså motionera kräket. Det skulle ske per cykel så att han verkligen skulle få springa sig trött. Detta hände på hösten och innan gatan utanför vårt hus asfalterats. Och det skulle ske på kvällen så att inte alla skulle se vad som hände.

Första gången.... Koppel på - och kedja. Kedjan i vänster hand, med höger leder jag ut cykeln. Bonzo har redan börjat springa - sand och grus sprätter upp. Barnen och

Historien om en hund eller Bonzo - Sofieholmsgatans skräck

Birgit är applåderande åskådare. Det är mörkt och jag sparkar till generatören för att få ljus. Nu gäller det att komma upp på cykeln medan hunden sprätter grus.

Jag ställer mig grensle över bågen, lutar den i 45 graders vinkel för att motverka den på stället springande hunden - höger fot i gatan, vänster på pedalen. NU... Bonzo kommer upp ur kratern han grävt och drar iväg. Tungan hänger som en slips på honom och nu går det undan!

Trampa? Icke.

Strålkastaren lyser upp gatan - hastigheten börjar bli farlig. Och i nerförsbacken mot Maribergsgatan EXPLODERAR lampan....!

Aldrig har en cykelgenerator lämnat en sådan spänning! (När jag gjorde om försöket senare använde jag mopedlampor - de lyste som de strålkastare man använde under kriget för att hitta flygplan)

Våra relationer till grannarna i husen runtomkring hade hunnit bli en smula ansträngda och frostiga vid det här laget. Som kompensation började flera av dem att titta ut när min kvällskamp med Bonzo skulle gå av stapeln.

Det verkade som om man slog vad - skulle Bonzo hinna välla mig innan jag kom upp på cykeln eller skulle jag segra? Vår motionsrunda hade vissa förutsättningar:

Så rakt som möjligt. Gärna ut på landet. Gå igenom tänkbara katastrof-möjligheter...Planera för alla eventualiteter.

En förberedelse var att ha kedjan fastsatt i cykeln - om han lyckades välla av mig och sprang till skogs skulle hojen fastna i något skogligt och därmed stoppa galningen Bonzo. (Det hände faktiskt en gång då en hare sprang över vägen några tiotal meter framför oss.)

Det var fler än grannarna som observerade våra övningar. I Smålandstidningen undrade en insändarskrivande Nils Jansson varför han ibland blev omkörd av en däre på cykel med bländande strålkastare då han i sakta mak körde sin gamla bil på Ydrevägen.

“Först såg jag ett ensamt ljus i backspegeln. Det närmade sig snabbt - farten måste ha varit mer än åttio! Och swish - så blev jag omkörd! Av en cyklist! Och han trampade inte ens!

Det märkliga var att han satt och pekade rakt ut med vänster-armen mot något som jag inte kunde se - framåtlutad som om han drogs av en osynlig hand. Och det är inte första gången....”

Nils Jansson blev senare påhoppad av andra skribenter som ifrågasatte om man verkligen skulle köra bil i berusat tillstånd. Det blev en hejd u n d r a n d e kalabalik på insändarsidan... En rubriksättare trodde att man hemligen testade en ny nästan ljudlös mopedmotor i det småländska höstmörkret:

Mystisk Tvåhjulning Ny Uppfinning?

Jag vill minnas att jag höll på med detta nästan en månad. Vem som inte orkade längre har jag glömt - det mesta förtränger man för att kunna överleva.

Bonzo var ingen elak varelse. Han var glad och korkad, vänlig och urbota dum. Vad gör man med en sån? Främmande barn gick omvägar i fruktan för att bli utsatt för hans vänlighet, som alltid gick ut på att välla vederbörande på rygg och sedan glatt visa sin uppskattning genom att slicka, slicka och SLICKA barnet över hela ansiktet. Vi hade handdukar hängande i hallen för att snabbt ... ja, du förstår.

Andra hundar gillade han inte - inte heller katter. Vid ett tillfälle smet han från Jonas, som inte orkade hålla sig kvar i kedjan, släpande på marken i bästa vilda västernstil.

Bonzo har fått syn på en annan hund, som skall ha stryk och inleder ett praktfullt slagsmål. Jonas upp och springer efter för att hjältemodigt skilja stridskamparna åt. Och naturligtvis blir han

Historien om en hund eller Bonzo - Sofieholmsgatans skräck

---

biten så bloden rinner - ingen vet av vem. Svärmor kommer springande och med gemensamma krafter får de slut på striden.

Hem och ringer till skolan efter mig - Jonas måste upp på lasarettet! Han måste få stelkrampsspruta!

Det hände flera gånger - detta att jag måste hem och rädda någon eller något.

På kvällen hade vi ett allvarligt samtal med barnen, som inte ville veta av att vi gjorde oss av med Bonzo. Bonzo ansåg själv att han skött sig utomordentligt - framhöll på sitt idiotiska sätt att han endast förebyggt den andra hundens kommande lömska anfall på Jonas.

Under denna period var barnen 4 och åtta år tror jag. Svärmor bodde på Kullstadgatan i en tvårummare.

Dagarna tillbringade hon i vårt hus, hon handlade, städade, lagade mat, såg efter barnen och svor tyst över hunden.

När hennes man levde hade hon haft huset fullt av hundar, jakthundar och pekingsrar - du vet dessa missbildade varelser vars anfädrar tävlat i vem som kunde springa fortast rakt in i en bergvägg.

Hon var alltså van men sade ofta saker som - En sådan varelse trodde jag inte fanns! Eller -Han kommer att bli min död! - varierat med -Vi kommer alla att dö i förtid!

Det var tradition att Birgit och hennes mamma turades om att laga söndagsmiddag, vilket innebar att även Bonzo skulle få besöka hennes hem.

Just denna vintersöndag är det vi som medelst pulka och hund skall ta oss till Kullstadgatan. Jag har fäst ett långt rep från pulkan direkt till Bonzos strypkoppel och dessutom kopplat honom med den vanliga kedjan - nu skall han äntligen få göra nytta som slädhund. Till allas förvåning går det riktigt bra. Han sliter och drar och barnen har roligt - deras sammalagda tyngd och min motsträvighet kompenserar hans flåsande styrka, speciellt där snön tar slut.

Vi äter middag med korta avbrott för att hålla Bonzo lugn - han verkar dock ganska trött. Så skall vi hem. Allt går bra de första tjugo metrarna - sen är det som om blixten slår ner.

Ett plötsligt ryck! - KEDJAN glider ur min oförberedda hand - Bonzo sätter högsta fart med pulka och barn slängande efter sig! Upp över plogvallen springer han, barnen studsar ur ekipaget som mörsarraketer då pulkan tar ett jättehopp över vallen - och det märkliga ekipaget försvinner upp mot Breviksvägen. Jag efter - springer allt vad jag kan, men tyst och sammanbiten. Av erfarenhet vet jag att all talad kommunikation med Bonzo är meningslös.

På andra sidan Breviksvägen står Ellen G., pensionerad lärarinna, skarp i ansiktet som en schweizerkniv - och väntar på bussen - iklädd blå hatt och paraply.

Bonzo tänker välta henne på sitt vanliga vänliga sätt och betyga henne sin SLICK-kärlek! Ellen

blir rädd och hytter med paraplyet.

Bonzo springer runt henne med rep, kedja och röd pulka medan hon slår vilt ikring sig med ett alltmer krokande paraply.

När jag hunnit fram har de båda hamnat i en fast härva och hon ryter: -ÄR det DIN Sat.. HUND??!!??

(Hon svor faktiskt även om hon senare förnekade detta med tanke på sina komisar i frikyrkan.)

Ögonblicket var som så många gånger förr - pinsamt. Jag lyckades till slut veckla ut de båda under mångahanda ursäcker.

Senare - när Ellen vikarierade på skolan och vi träffades på lärarrummet brukade hon berätta för alla som ville höra på om hur hon blivit överfallen av ett fruktansvärt hundmonster.....

“ägt av en närvarande person. Jag nästan dog av hjärtslag.....”

Hon tittade menande på mig - det hela blev med tiden en rolig grej som vi båda fann humoristisk.

Historien om en hund eller Bonzo - Sofieholmsgatans skräck

Detta bör ha varit i nådens år 1968 på våren - det år då allt hände och solfläckarna troligen hade sin största utbredning någonsin.

Vi hade träffat Bonzo hösten innan och när nu äntligen våren stod för dörren kände vi en ytterst svag optimism inför ett fortsatt liv med honom.

Svärmor kände sig ibland stark och frisk trots hunden. Vid sådana tillfällen hände det att hon tog honom med sig när hon skulle gå ner och handla i Reinhagens.

Tillsammans med Pia kunde hon hjälpligt klara att springande följa Bonzo ner till affären utan att låta sig dras ner i gruset.

Syster Svenholtz var en resolut och stark kvinna, som härdats under många års starpatser som maka till en skollärare på landet - en lärare vars stora nöje var jakt och hundar.

Denna vårdag känner hon sig extra stark och redo att tampas med vem som helst - Bonzo får följa med.

Nere vid affären binder hon fast honom i det stora cykelstället av massivt järn - jag tror att det fick plats 8 -10 velocipeder, även om det var tomt för tillfället.

Hon och Pia går in i affären och Bonzo sätter sig ner och låter tungan hänga ner på asfalten medan han spanar efter allt som rör sig.

Solen lyser och det är lagom varmt denna, ännu stilla och lugna vårdag.

Det som sedan händer hörde vi av en granne som var på väg in i affären, men hejdade sig...

- Jag hörde ett hundskall och ett skrapande ljud liksom. På andra sidan Kullstadgatan satt en katt och kråmade sig och jag tänkte - jaha - det är en hundracka som har fått syn på katten. Men det där skrapandet...?

Jag går ut en bit så jag kan se runt hörnet och kan ni tänka er - det är BONZO, Sofieholmsgatans skräck som drar hela cykelstället efter sig - rakt mot katten!! Över gatan springer han - och fort går det, cykelstället slänger och dänger efter honom, och jag tänker.... Men när han kommer till trottoaren på andra sidan - då var det väl fanken om han inte får stopp!

Denna granne hade ingen klar bild av BONZO, monsterhunden. När cykelstället fastnade i trottoaren och nästan spärrade av gatan - DÅ GICK KEDJAN AV med en smäll!!! och Bonzo kunde fortsätta att jaga en numera livrädd katt, som repade sig högt uppe i ett träd.

Detta var liksom DROPPEN. Varför vet jag inte - en sprängd kedja och ett cykelställ som vägspärr var inte så mycket värre än alla andra timade händelser. (Några hjälpsamma herrar hämtade järnstället under livligt diskuterande huruvida kedjan varit skadad eller hunden varit i förbund med DJÄVULEN)

I alla fall kom vi överens med barnen om att lämna tillbaka Bonzo till sin mamma på landet - vi hade ju redan i hemlighet vidtalat gårdsägaren som hade full förståelse för våra problem.

Så skedde och det dröjde väl inte mer än en vecka så fick vi telefonbud:

-Bonzo är död. Han var med ute på åkrarna, och just den här åkern gränsar till en liten väg. Bonzo hoppar rakt upp på vägen framför en bil, blir påkörd och så illa skadad att vi måste avliva honom. Jag tänkte att ni ville veta....

/alf

STORM ÖVER SMÅLAND

1964, på hösten drabbades Småland av den värsta stormen i s k mannaminne. Jag höll på att bygga hus det året, arbetade varje ledig timma, och hade hunnit så långt att taket var lagt till hälften - ja alla bräder var påspikade, men det fattades några meter papp längst upp.

Som tillfälligt skydd hade jag rullat ut plastfolie, som hölls på plats med en massa lösa bräder. Ruben hade byggt sitt hus ett år tidigare - hela första våningen var klar och på lediga stunder höll han på att inreda vinden.

Någon gång vid ettiden denna natt vaknar jag av regnet, och det hemska dånet av storm. -Taket! Hur i alla h...skall detta gå? skulle allt blåsa bort?

Jag klär mig snabbt, tar på regnkläder och kör VW-bubbla till byggplatsen. Bilen svajar i blåsten. Gatorna är fulla med nerblåsta skyltar, trädgrenar och annat skräp. Tänk om hela huset har gått åt helvete?! Det är ju bara en stomme med tak - det finns inga väggar och ...Har jag stagat det ordentligt?

Det blåser från sydväst. Framme vid huset ser jag i strålkastarskenet alla mina takbräder ligga spridda över hela gatan. Plastfoliebitar glimmar i träd och staketpinnar, där de fastnat. -Herre djäflar - ligger pappen kvar?

Jag sliter som en dödsömd slav. Upp för stegen med tunga murblock, med ny rulle plastfolie, hammare spik, fler bräder. Det blåser så allt måste förankras med betongblock. Bräder, plast, verktyg - allt måste vila med block över sig.

Jag kravlar över taket som en krabba och släpar med mig grejor. Det går inte att gå upprätt - vinden är för hård. Underligt nog har ögonen vant sig vid mörkret - ibland lyser bilar upp scenen från nässjövägen en bit bort.

Jag måste spika fast plast, bräder - men inte blåsa bort. Det regnar intensivt i skurar, jag är genomvåt men svettas ändå.

Nu har jag tvåmetersrullen med folie vid kanten. Jag måste hålla mig med en hand i takkanten - i byarna är det annars risk att jag blåser bort. Jag ligger på mage över rullen och börjar spika fast en bräda över den. Måste ändra grepp och tag.....

Rullen får i väg.. 50 meter plast och taket är 17 meter..-Gode gud vad det smäller och piskar.! Men den sitter fast! Jag kryper längs den, drar bräder och betongblock, spikar och spikar..

Ibland låter det som ett eko av hammarslag men man kan höra vad som helst i denna vansinniga storm.

Till slut är jag nöjd. Jag har trotsat vädrets makter. Huset står kvar. Bräder är täckta med plast. Dödstrött åker jag hem.

Dagen efter träffar jag Ruben.

-Ja fy tusan vilken satans storm.. Jag hade precis somnat när IngBritt väckte mig och klagade över att ett fönster stod och slog däruppe. -Du måste gå upp och stänga tjtade hon.

-Ja jag rantade upp och mycket riktigt, det var inte haspat ordentligt så det gjorde jag. Men tror du inte att hon väckte mig igen! Ruben. Ruben! Du måste stänga det evinnerliga fönstret! Det står och slår hela tiden!

Nu hade jag hunnit bli riktigt arg. Inte fan kunde jag se annat än att fönstret var stängt, men var det så att hon skulle djävlav, så... Där låg en hammare och spik och så djävla arg var jag att jag spikade fast det satans fönstret i karmen.

Och tror du inte att hon tjtade för tredje gången! Visst var det något som dunkade och slog. Men då sa jag detta djävla fönster kan min själ inte stå och slå - för det är ordentligt fastspikat.... Sen sov jag hela natten.. Hur har det gått för ditt hus?

- Jo jag var här och spikade fast plast hela natten....

Man kunde nästan se vad Ruben ätit senast genom den vidöppna munnen...

HAVREGRYNSGRÖT

På min mors sida härstammar jag från rövarna på Hallandsåsen, från den tid då åsar skilde regioner åt. En av mina sentida släktingar bodde i en liten stuga högst uppe på åsen bland hedar och snårskog i närheten av Lya. Han hette Jöns, var snål och lat - en kombination som gav upphov till många historier. Den här historien skall helst berättas men du får väl tänka dig att det är Roffe Bengtsson som talar.

Jöns bodde ensam i stugan och hade långt till grannar. Han levde billigt, åt mest bröd och havregrynsgröt. Pensionen hämtade han ut men ville inte köpa brännvin, det kunde man bättre göra själv. Eftersom han var lat kokte han sin gröt i stora kitteln - då räckte det minst en vecka. Visst blev den segare och segare och på somrarna, när det var riktigt varmt, var det svårt att hålla den kvar i grytan.

Nu är det sensommar och det har gått åtskilliga dagar sedan "nykokedagen" då gröten slank ner som ett skott.

Jöns skrapar ut det sista på en tallrik och häller på lite mjölk. Sätter sig och tar en sked. Men detta är FÖR äckligt. Han lägger skeden, reser sig och går muttrande runt i stugan. Jöns brukar ofta tala för sig själv - ibland kan han vara en hel teaterföreställning. Så sätter han kurs på skåpet..

-Nu du Jönsen lille. Ser du va ja gör nu? Nu går jag fram ti skåpet här å.. Ser du den här flaskan? Å vet du va som e i na ehh? Jo du de guds rena brännvin de! Ser du så klart de e. Å de luktar...

Jöns hämtar ett spetsglas och sätter sig vid bordet.

- Ser du va ja gör nu Jöns? Nu häller ja upp en redi sup... å vet du va? När du har vatt dukti å ätet opp all gröten.. ja då du! Då får du drecka opp den här supen.. A nej! Stopp! Ente förren de e ätet..

-Ja men bara en liten..

-Nej har ja sagt. Här ska ente dreckas i onödan. Nu äter du opp först.

Jöns bråkar med sig själv men motvilligt börjar han äta av den superäckliga grötmassan - medan han grimaserar och förvrider ansiktet som den värsta Shakespeare-skådespelare.

Han stånkar och stönar och vrider sig på stolen. Till slut är fatet tomt. Jöns rapar, tittar på flaskan och glaset.

-Nu de Jönsen lelle..Nu har du vatt redit dukti... Ätet opp all den äcklia gröten.. De skulle inte vem som helst ha gjort. Nä du... Nu ska vi se.. Du vill väl ha din sup nu va??

Jöns nickar ihärdigt. Han tar glaset -- men halvvägs till munnen tar han flaskan i andra handen och häller tillbaka supen!

--He hehe.. Jo du Jönsen lelle. Nu lura ja dej allt! Du ska ente va så satans dum å gå på all som man säjer...

SVENNE

Ruben, min granne, hade fått uppskov med döden åtskilliga gånger. Varför Liemannen hade ett så gott öga till Ruben vet jag inte...

De sista åren blev tunga för honom. Han hade socker och blev av med ena benet. Protesen blev han aldrig riktigt överens med och därför tillbringade han mesta tiden i det stora huset med att se på TV från sin rullstol. Han klarade det mesta - t ex laga mat.

Ibland på kvällarna tog jag med mig öl och cigarrer och gick in till honom för en pratstund. Vi hade många minnen att diskutera, och Ruben ville lufta sina strider med försäkringsbolag, myndigheter och annan - som vi var helt överens om - MAFFIA.

Även andra hälsade på Ruben. Han hade många vänner, och en av dem var Svenne.

Svenne hade inte med sig öl när han kom, utan betydligt starkare saker. Tillsammans med det som Ruben kunde uppbringa blev det en omfattande samling flaskor...

Denna kväll blir ganska våt. De båda sitter i köket, Ruben plockar fram tilltugg, man dricker, berättar historier och har allmänt trevligt. Man dricker ännu mer, äter lite till och sköljer ner det hela med mera starkvaror.

Så småningom blir båda lite yviga, svajiga och ordentligt berusade. Ruben tål mycket mer än Svenne - och alldeles för sent kommer Ruben ihåg....

Svenne har en egenhet - han verkar nästan som vanligt ända till en viss punkt i drickandet, då han blir medvetslös direkt.

Nu reser sig Svenne, viftar med glaset - SKÅÅÅL! ---- snubblar och faller. Och han faller framför dörren, DÖRREN ut till vardagsrummet.....

Ruben blir kall och nästan nykter. Man kan ju inte väcka den satans Svenne när han slocknat!! Och han ligger framför dörren! Och klockan är 11! Och jag kommer inte åt telefonen! Satans alla helvetes djävlar...

Ruben försöker DRA undan Svenne, nu en hundra kilo tung geléklump. Ruben sparkar på honom med sitt friska ben. Han tappar upp vatten och håller det över honom..

---Ett tag tänkte jag sätta eld på den djävulen, sa han långt efteråt.

Dagen efter kommer hemhjälpen framåt 11.....

Svenne sover fortfarande, Ruben är halvdöd av ilska, trötthet, m m.

Svenne hälsade aldrig på mer...

TRYCKIMPREGNERAT.

-Nu är det färdigt, sa Ruben, min granne, när vi möttes vid tomtgränsen. -Vi hämtar i dag.

Det som var färdigt var ett parti furuvirke som nu var tryckimpregnerat i Tenhult. Vi skulle båda ha altangolv och Ruben ville inte betala för något som han kunde få billigare på annat sätt - och jag hängde med. Ruben var polis (han är död sedan ett par år), kände alla människor, var otroligt hjälpsam och snäll - och avskydde byråkrater och regler. Mer om detta senare.

Vi hade hämtat virket vid en såg med en lastbil som Ruben lånat på VL-Åkeriet. Ruben lånade alla sorters maskiner där, bulldozers, grävmaskiner och annat som behövdes när man bygger hus. Sen ville han att jag skulle köra - bilar alltså - särskilt utanför stan där alla inte kände igen honom.

Att köra lastbil känns ovant. Man sitter som på en pall med ett rör som sticker upp ur golvet mellan benen på en. På röret sitter ratten, vid sidan finns en svart pinne med knopp - växelspaken. Även om pedalerna sitter i normal ordning känns det ovant. Man måste dubbeltrampa när man växlar - en mystisk kombination av pedaler och spak - och det låter hemskt i början. Och det skakar och vibrerar...

Nåja - det var inga större problem med att leverera virke i Tenhult. Det var hämtningen....

- Jag lånar en bil till i eftermiddag, sa Ruben. OK, sa jag.

Mellan två och tre tutar det vilt utanför mitt hus. Ruben har hämtat bil. På gatan får jag en chock. Han kommer med en LITEN ynkelig PAKETBIL - så förefaller den mig. -Men för helvete Ruben! Det här går aldrig. Det får inte plats. Vi hade ju en mycket större bil när vi....

-Ja för fan men det var bara den här kvar. Det går säkert bra skall du se. Dom här små är starka som fan! Som små islänningar. Och du! Den har dubbla bakhjul! Du kör!

Jag hoppar in och granskar instrumenteringen. Det är som att vara nybörjarpilot på Viggen...

Vi skrapar igång. Ruben berättar episoder ur de sjöar av händelser han varit med om och tiden går fort.

Efter tre kvart rullar vi in på Impregnariet i Tenhult, glatt tutande. Det är Ruben som tutar för att snabbt få fram killen som han känner på denna plats. Nu följer en avsides palaver där varor eller pengar verkar att byta ägare. Jag håller mig i bakgrunden.

Niu vinkar killen - Hämta virket!!

En stor truck rullar ut ur ett magasin med ett jättepaket, drypande vått virke, lastat på någon sorts pall och omgjordat med stålband. Men visst är det mycket längre än bilen..?

Föraren snurrar runt och tar sats med kurs på vår lastbil. Försiktigt sänker han lasten över flaket, sakta, längre ner - men flaket följer med ner ... däcken börjar bli platta ...och NU LYFTER FRAMHJULEN!

-Gode Gud.. Jag blundar.

-Ja men för helvete! skriker Ruben till truckmannen. Du måste lägga det närmare förarhytten! Opp igen!

Truckmannen skakar på huvudet, men gör ett försök. Han har en stark truck och när han svänger paketet mot förarhytten hoppar bilen några decimeter framåt. Men alla hjul kommer ner på marken...

-Det går fin det här, säger Ruben. Och ännu bättre när vi satt oss och bättrat på balansen.

TRYCKIMPREGNERAT.

Det finns naturligtvis inga riktiga rep i denna bil och jag glömde mina egna i upphetsningen. Vi hittar några snören som vi slår om tråpkassetten - för det stålbandat och vi kan troligen inte åka fort.

Vi vinkar glatt när vi styr ut mot stora vägen. Alla som kan göra sig lediga springer ut och beundrar. Truckmannen har lagt ner huvudet på ratten.

Alldeles utanför grindarna börjar den branta tenhultsbacken. Här börjar det kännas svajigt. Vi kryper fram på tvåans växel och trots hastighetsbegränsningen ser jag i backspegeln hur bilar samlas som på ett snöre efter oss.

-Luta dig fram! Annars tappar vi! skriker Ruben. Han glider framåt och kommer ner på golvet framför sätet. Jag sitter med huvudet framme vid vindrutan - och --- ja det går ju fint det här....

Vi kommer upp till krönet, saktar in ytterligare och låter karavanen passera. Att det finns så många bilar i Småland..

Nästa backe är inte alls så brant och vi behöver inte göra mycket mer än att sitta så långt fram som möjligt. Men det går sakta och alla skall tydligen samma väg som vi. Det är kurvigt, svårt att köra om och 90. Man tutar. Man svär över denna till bil maskerade traktor.

Jag svettas när jag tänker på hur jag själv brukar reagera på rullande löss. Ruben tar det lugnt. -Satans jäktande, mumlar han...

På en raksträcka saktar jag ner igen och ...PANG! Nu måste Gud eller kanske Djävulen ha lyssnat till alla utgjutelser som strömmat upp till de båda potentaterna, för bilen sjunker ihop och lutar mot vänster. Det är vänstertrafik detta år och vi är så långt ut på vänsterkanten som möjligt. Det är gott om plats på vägen. Men varför tutar dom? Det är väl bara att köra om!

Ute på vägrenen förstår vi vidden av Makternas straff.

Samtidigt som ett av bakdäcken exploderat har stålbanden kring virket GÅTT AV! Otroligt! Hela vägen är full av nerramlade bräder och bakom dem bilar, bilar, tutande bilar.

Vi springer som galna och plockar bräder, röjer upp så att trafiken kan fortsätta. Vi ser på varandra. Vad gör vi nu?

- Vi måste välta av hela rasket, säger jag. Ruben ser slagen ut. -Djävla islänningar, mumlar han.

Det är inte speciellt svårt att vräka alla bräder i diket och fylla på bortom diket. Till slut har vi klart skepp som Hornblower sa, bilen har rest sig på det hela vänsterhjulet och vi kan fortsätta.

- Jaha - det blir till att ha tag i en ny bil, säger Ruben.

Utanför Nässjö kör vi plötsligt i dimma. Kylaren kokar! -Nej nu djävlar! tycker Ruben.

-Jag går upp till gården där och försöker få tag i vatten.

Själv börjar jag leta efter saker att ha vatten i, hittar några pilsnerflaskor och går ner mot en bäck som bör finnas en bit bort. Efter några resor har jag fyllt på med så mycket vatten att vi kan åka igen. Men var är Ruben?

Efter tre kvart kommer han. -Träffade bekanta. Var tvungen att stanna och dricka kaffe. Hade jättegoda bullar. Plötsligt minns han. -Satans djävlar! Jag skulle ju ha hämtat vatten!

Jag låter honom dra sin ramsa medan jag föser upp honom i hytten och låter honom veta.

Klockan är sju när jag stiger av bilen utanför Rubens. -Nu åker jag till VL och hämtar en ardenner, säger han.

Resten är en svettig och odramatisk historia. Ruben hittade en riktig lastbil, vi åkte

TRYCKIMPREGNERAT.

tillbaka, lastade på virket och körde hem till Sofieholmsgatan.

Utanför mitt hus var det gott om plats. Halvdöda av trötthet ser vi på varandra. Skall vi ta i dessa satans bräder en gång till?

-Var är knappen, frågar jag. -Där, säger Ruben och trycker. Men han har glömt spärren. Ut och drar ur den. -Tryck NU! Och KÖR!

Bakom mig rasar i mitt tycke en miljon bräder och lägger sig som en jättelik plocke-pin-hög mellan huset och gatan.

Jag minns inte mer.

KATAMARAN

Romantik - jag har funderat över ordet och begreppet ganska mycket den senaste tiden. Du minns att jag kallade dig romantiker, men även jag har varit romantiker från tidig barndom. Det var när man lekte stenålder och såg sig själv som Rulaman eller Grottpojken. När man i Hjortdödarens sällskap paddlade hemmagjorda kanoter i mölledammen eller smög på sommargäster i sällskap med Edvard S Ellis och hans Hjortfot.

Romantik är att drömma sig bort i annorlunda liv. Man drömmer om den fulländade semestern, ser sig i segelbåten som för god vind länsar undan i härligt solsken, eller tänker på fjällvandringens sköna upplevelser av oändliga vidder.

Och så faller alla drömmar i djupa, mörka hål. Seglingen blir ett helvete i storm och regn, fjällvärldens mygg gör vandringen till ett öppet sår - men nästa år....

En av mina romantik-drömmar är -eller var -just segling - navigare necesse est, vivere non est necesse (fritt stavat).

Nykommen som lärare till Eksjö och utan skaparmöjligheter hyrde jag övervåningen i ett gammalt hus vid Garvaregränd. Det hade tidigare varit garveri. Där fanns en motorcykelverkstad i botten, det var kallt och eländigt - men här skulle byggas segelbåt!

Nåja, båt och båt - jag hade läst om den senaste flugan för att segla snabbt - katamaraner. Du vet att det är båtar med två smala skrov - numera används typen i alla möjliga sammanhang. Men på femtiotalet fanns inga - inte i Eksjö i alla fall. Jag köpte masonit, 3,6 *1,2 meter, bräder och annat som behövdes. Sågen, som jag smällde ihop på fars verkstad när jag gifte mig, lyckades jag få uppför den smala trappan i det tidigare garveriet. Här skulle skapas drömmar!

Det blev två smala skrov, 3,60 långa, 20 cm breda och 60 cm höga - spetsiga i för och akter. Två massiva spant i varje bildade ett fyrpunktsfäste för en plattform, som skulle hålla skroven på plats och bilda däck. I aktern på varje skrov satt ett roder.

Båda roderna kopplades i hop med en stång, så att de följdes åt i svängarna.

En mast, 4,5 meter hög, limmade jag ihop av fyra avsmalnade bräder. Som mastskena använde jag en vanlig gardinstång, bommen var en massiv trästång. Men segel? Naturligtvis visste jag hur man sydde segel, hur man skulle skära till dem för att få rätt bukt på det - allt sådant står i böcker. Och oblekt lakansväv duger lika bra som segelduk - det är stor skillnad i pris. Och svärmor hade symaskin...

Medan jag slet med verkligheten svämmade de vackra bilderna över i hjärnan - hur jag i katamaran svepte över havet i otrolig fart och seglade förbi alla vanliga snedseglare....

Nu var den målad och lackerad, alla delar kunde lätt transporteras på takracket på folkvagnen, inköpt för SEK 7000:- Vid denna tid hade jag redan en halvfärdig sommarstuga på en udde i Västra Lägern. Jag hyrde en obestämd tomt av herr Lindgren, bonde och ägare till udden. Han ville ha 50 :- varje år i hyra - 45 för själva marken och 5 för att jag körde folkvagn på gräset och minskade kobetet.

Nu skulle katamaranen till stugan men jag vågade inte köra över udden med en livsfarlig last på taket av den lilla bilen. Alltså lastade jag av där "stora" vägen går intill sjön söder om om udden. Här skulle jag montera ihop min skapelse och segla upp till stugan. Det skulle bli en kort seglats i en båge - en baggis för en snabb katamaran med lite lagom vind från norr.

Innan jag monterade ihop alla delar körde jag upp bilen till stugan och gick tillbaka med skiftnyckeln i högsta hugg.

Allt gick som smort och beräknat - åtta bultar fäste skroven till däck, rodren hakades på och flytetyget sköts ut halvvägs i vattnet. Masten stod fritt på däck och stagades med linor från toppen till alla fyra hörnen. Jag hade denna dag endast storsegel - focken skulle komma senare.

KATAMARAN

Man kunde inte ro en katamaran - däremot kunde man handförflytta den med en bräda som man stack ner i vattnet bakom däck, tog spjörn och använde brädan som hävstång, upp igen och ner under däck dra igen osv...

Så var det klart. Under tiden hade några tveksamma personer samlats utanför Lindgrens gård på andra sidan vägen. Alla hade kommit för att se en tokig sköllärare drunkna i Lägerens djupa vatten. Jag vinkade glatt - här skulle bondlurkarna få se vad SEGLING var.

Det hade börjat blåsa lite mer - bara lagom tyckte jag. Det skulle bli en fin kryss till stugan - bara några slag så skulle jag vara framme.

Seglet åkte upp och Lägerens stolthet tog fart ut över den blå oceanen. Rätt ut bar det och nu skulle seglet ställas så att jag tog mig fram i 45 graders vinkel mot vinden. Det är det som kallas att kryssa - det ädlaste sättet att lura vinden.

Jag provade åtskilliga vinklar på seglet i kombination med rodervinklingen men den satans båten vägrade följa seglingens teori och rörde sig som en krabba över vattnet.

Samtidigt som den verkade gå i ett visst gradtal MOT vinden, utförde den en sorts kombination av rörelse MED vinden. Jag försökte hjälpa till med min paddelbräda och slet som en vansinnig för att komma runt udden och få bättre vind och bättre kryss men något var fel. Kanske den konstiga bubbla på seglet som envisades med att ligga mitt på, inte där den borde ligga - just intill masten.

Nu började jag svettas i den ökande vinden. Jag försökte slå - vända alltså - men den satans kattan vägrade vända. Den fortsatte på sin krabbkurs mot mitten av sjön - samtidigt som den envisades med en totalrörelse i vindens riktning.

Här måste jag infoga att Västra Lägeren är en långsmal sjö i nord-sydlig riktning, något över en mil lång och ca en och en halv kilometer bred. I norra änden finns några öar och den är något bredare där.

Men nu djävlar SKULLE jag till stugan! Jag rev ner seglet och började däckspaddla mot vinden, mot stugan. Det var inte lätt att hålla kurs mot vinden, hela tiden ville fanskapet vända hela breddsidan till för att driva så fort som möjligt mot söder.

På stränderna kunde man nu se anmärkningsvärda grupper av vad jag antog vara bönder, fiskare, cyklister, turister från Tranås och annat löst folk. Trots vindbruset kunde jag höra glada tillrop och goda råd angående seglingskonsten. Men bakom udden skulle jag vara ensam...

Till sist lyckades jag vända skutan, slet upp seglet och skulle med kombinerade hand- och segelkrafter ta mig mot stugan, som nu var en liten prick på land från min utsiktspunkt mitt på sjön. Men vinden ökade, storseglet började mer likna en spinnaker och farten i krabbgången ökade hela tiden. Då vände jag och började segla MED vinden - herregud vad det gick undan!

Jag hade konstruerat en otroligt snabb båt för segling enbart med vinden - en sentida viking!

Till slut lyckades jag komma in mot land, drog upp båtdjävulen på land och började gå genom en totalt obebodd del av Östergötland. Jag hade på kort tid drivit en halv mil och kunde nu avsluta en lärarik dag med en promenad på närmare en mil.

Tror nu någon att båtromantiken dog? Nej romantik är som virus - nästan omöjlig att ta kål på. Det blev andra båtar, segeljollar, en vacker mahognybåt som jag byggde i Linneskolans källare under sena kvällar. Varje onsdag övade en kör i salen ovanför. Varje gång de tog paus samlades de 20 medlemmarna runt mitt båtbygge och förundrades över romanikens verkningar.

Om denna båt skall jag berätta en annan gång.

MASKERAD

Då - när vi umgicks med Ribbhammars som jag talat om tidigare - då var det alltid maskerad vid trettonhelgen.

En annan tradition var kräftfångsten, som försiggick efter en bestämd ritual: Vi började tidigt på kvällen med att agna och lägga ut alla burar. Sen samlades vi på en ö där vi stekte korv kring öppen eld och åt äggmackor, lyssnade till musik från en vevgrammofon och berättade underliga historier. En skiva minns jag: Det var Rut Holm som talade om sina erfarenheter som hembiträde.

Självfallet fanns det också mycken dricka på ön, och alla blev mer eller mindre lummiga och såg världen i rosenrött.

När det blev tillåtet att vittja burarna, brydde vi oss inte om detta utan rodde direkt till Det Stora Huset, vinglade upp och bytte om till aftondräkt.

Sen åt vi tidigare tjuvfångade kräftor det värsta vi kunde, dansade och söp ännu mera. Dvs jag åt inte kräftor och drack nästan lika lite som bror min.

Detta var lika från år till år.....

Men Maskeraden !

Detta år hade vi beslutat att uppträda som troll - Birgit och jag. Vi skaffade burriga trollperuker av blånor och lin, gjorde dräkter av säckväv - klippte hål för huvudet i en säck. Ett par gamla gröna gabardinbyxor klippte jag upp med fransar, satte som svans en rosa cykelslang - som jag också fransat - i ett rött bälte, och tog gamla kängor på fötterna.

Vi smutssminkade oss tills vi såg totalt för djävliga ut, packade civila kläder i kassar och satte oss i Folkvagnen.

Detta år var det vinter - en sådan med snö, isande vindar, skare, isgata, hagel och allt annat djävulstyg som naturen kan hitta på.

Till Rydsnäs och Ribbhammars hus är det ca 3 mil och det gick mycket långsamt - under ett nyfallet snötäcke fanns förrädisk fläckis. Det gällde att vara ungefär mitt på vägen för att ha nytta av den smala sandningssträng som låg där.

Vid Studstorp - just när vi tagit av från Rydsnäsvägen och kommit in på en smalare väg - fick vi möte. Att inte bönderna kan hålla sig inne på kvällen! Det var en stor stöddig typ som inte gärna väjde, och fort körde han med sina dubbade däck. Det hade inte vi. I stället kom vi ut på kanten och gled prydligt ner i diket. Där satt vi, klädda som idioter, i en bil som inte rörde sig mer, omgivna av ett lutande, smutsvitt landskap, i bitande isvind och ett nästan totalt mörker - långt borta syntes svaga ljus från Studstorp och bildårens röda bakljus, som blev mindre och mindre....

-Vad ska vi göra, sa Birgit.

-Vete fan, sa jag, men visst visste både fan och jag. Här fordrades hjälp - vi skulle aldrig få upp bilen själv. Men som vi var klädda...

-Vi måste bort till Studstorp och ha hjälp - känner du dom?

-Inte alls. Men vi kommer att skrämma slag på dom. Du skulle se hur du ser ut...

-Tro inte att du är bättre. Tänk om dom dör...

Vi tog oss ur bubblan och uppe på vägen satte jag mig direkt på gummisvansen.

-Djäflar!

På vägrenen travade vi försiktigt bort mot Studstorp. Det lyste i en mindre flygelbyggnad - alla andra hus var mörka och spöklika.

-Du ska se att ingen är hemma till råga på allt...

Men vi hade tur. På landet finns inga ringklockor. Vi bankade hårt och väntade, backade en aning och började le inbjudande. Dörren öppnades, en stor mansperson och en liten kvinnsperson bakom. Studstorpsbonden studsade bakåt och trampade kvinnan på tårna. Han gapade stort....

-Jo ursäkta, sa jag. Vi har kört i diket och undrar....

Vi log och förklarade - bonden var tyst. Så småningom fick han en någorlunda klar bild av situationen.

Två troll från Eksjö på väg till Blåkulla hade - fulla och galna - kört rätt ut i terrängen och nu ville de ha hjälp - annars hotade de med att sätta eld på huset.

-Jodå, sa han. Jag ska ta ut traktorn...

När bilskräppet åter stod på vägen och vi tog avsked under mångahanda tacksägelser, såg vi att det ryckte i hans ansikte. - En kamera skulle man haft, mumlade han. Inte ens traktormotorn kunde dölja det gapflabb som hördes just innan vi stängde bildörrarna.

- Nu är vi utskämda i den här trakten, sa Birgit. - Tänk själv. Skollärarens dotter och den tokige eksjömagistern. Fulla. Kör av vägen. Helknäppa troll från Eksjö. Vi anlände sist av alla och måste berätta. Alla jublade och tyckte det var en lyckad inledning på kvällen.

Sen var det som vanligt. Äta, dricka, suppa, dansa, prata, gagga, flumma osv.

Till bordet hade jag hustrun till Miakael Rääf - en parant kvinna i lägre medelåldern. Jag gillade henne. Hon var lättpratad och kunde dessutom smidigt och lätt följa mig i min hemmagjorda dansstil - totalt likadan oavsett det var vals, rumba, hambo eller annan mystisk ton- och taktföljd. Jag dansade med henne - gång på gång. Jag minns att jag kallade henne Pochahontas - jag hade just läst en bok om denna dam och bredde på med smickrande jämförelser. Ack så lätt det är när alkoholen håller tal!

Till slut blev Mikael lite lätt sur, och började inleda ett vänligt lättbråk om att få dansa med sin fru. Han var utklädd till sjörövare, hade sabel och en liten ynkelig pistol, som han viftade med. Jag förklarade belevat att sådana som han skulle dra sig långt ut på havet och helst gå plankan och drunkna, och Pochahontas skulle han ge fan i.

Han kontrade med liknande artigheter och hotade mig med pitolen, som Ture Sventon säger.

Till slut råkade vi i lätt slagsmål - jag måste ju avvärja honom. Under denna övning tog jag ifrån honom alla vapen och märkte inte alls att jag tydligen hade brutit ett finger på honom. Men detta fick jag inte reda på förrän långt senare...

Nästa dag, gråmulen, trist, efter frukost i Ribbhammars kök, sa Birgit:

-IDAG KÖR JAG!! IDAG SKALL VI HÅLLA OSS PÅ VÄGEN!!!

Vi hann förbi Studstorp, flera kurvor. I den sista mötte vi en buss, jättestor och dubbelt så bred som alla andra bussar. Så satt vi där igen, i diket.

Bussen stannade - föraren hade sett vad som hände. Ut vällde en otrolig mängd stora starka herrar - alla deltagare i någon sorts lagidrott, bandy, fotboll eller liknande meningslöshet. Vi satt kvar i bilen medan de under glada hurra-rop lyfte upp folkan på vägen, sköt igång den och vinkade glatt.

HAT - en novell av Alf Lennert

Hans steg ekar tungt i den tomma trappan. Av gammal vana trevar han i jackfickan efter nyckelknippan, får fram en väldig ring med ett otal nycklar på. Som vanligt kan han inte hitta den rätta med detsamma. Hallen ligger mörk framför honom när han äntligen får upp dörren. Han bryr sig inte om att tända, varenda millimeter av rummet är ju ändå så välbekant. Det finns ingen galge ledig, han hänger sin regnrock på en krok. Dörren till hans rum står på glänt; ett svagt ljus från gatlyktan, som hänger utanför hans fönster, faller ut genom den smala springan och tecknar en oroligt flämtande ljuslinje på hallväggen. Det blåser rätt starkt ute.

Han går bort till den stora golvlamp-
pan vid sängen och tänder. Själva
lampskrämen är uppsvängd, så att
ljuset reflekteras mot det vita taket
och lägger rummet i en diffus halv-
dager. Egentligen liknar det mera en
atelje än en studiekammare. Vid
sidan av ett skrivbord, som upptar
nästan hela rummets kortsida, står
ett staffli; runtom finns färdiga och
halvfärdiga du-kar uppställda, och
en jättestor palett står lutad mot
väggen över en byrå. Vid sängen
står en fätölj, en radio på ett bord
och en tevagn, som är belamrad med
odiskade koppar, askfat, en urklämd
tub kaviar, ett kvarts kilo smörr
slarvigt insvept i pap-per, brödbitar
och en mängd andra sa-ker. På
golvet ringlar sig en sladd till
vattenkokaren.

Några ögonblick står han och ser sig
om i rummet.

— Jag borde nog städa, så som här
ser ut, tänker han. Konstigt att
värdfolket aldrig klagar. Men just nu
orkar jag inte börja göra i ordning,
det får vara till en annan gång.

Han går bort till skrivbordet, börjar
frånvarande plocka bland de ut-
spridda böckerna. Kemi föl gym-
nasiet. Svensk historia. Algebra.
Med ett uttryck av avsky slänger han
böckerna ifrån sig, går bort och
sätter sig i fätöljen med benen
lättjefullt upplagda på sängen. Han

böjer sig ned och börjar leta i
tidningskorgen som står bredvid.
Veckorevyn. Första sidan. Radio-
programmet. Lördag: Gammal dans-
musik, Lars Madsén, kriminalpjäs,
kammarmusik. nyheter . . . Nej, det
är ingenting för honom.

Han lägger tillbaka tidningen,
plockar fram sin pipa och börjar
stoppa den. Han får eld, lutar sig
tillbaka i stolen och sluter ögonen.
Tankarna virvlar omkring som vis-
sna höstlöv i storm. De sugts fram
genom gatorna, flyger över plank
och murar, sveper fram längs stora
hus. bildar kotterier med sina kam-
rater och virvlar omkring i en hetsig,
yrande dans i en gatukorsning, löses
upp, föres vidare, dras fram och
tillbaka av den nyckfulla vinden,
som aldrig får någon ro.

Ensam, ensam med sig själv i ett
tråkigt rum i en stor stad på
lördagskvällen. Ingenting att göra,
bara sitta och vänta . . . på ingent-
ing. Varför får ingenting vara full-
komligt? Varför måste allt ha ett
obönhörligt slut? Å, om jag hade
hennes här, nu i denna stund! Men
inte för att se henne, tala med henne,
sitta här och känna hur jag älskar
hennes. Nej, jag skulle vilja ha henne
här för att se henne plågas - så som
jag har plågats, jag skulle vilja
känna hennes vackra hals under
mina händer -- å, vilken ljuvlig
känsla att få strypa henne, att få
se hennes ögon trängas ur sina hålor,
att få se henne dö... Skulle jag
kunna göra det? Antagligen inte.
Men jag hatar henne! Jag hatar
hennes lika mycket som jag en gång
älskade henne, med en kärlek över
allt förnuft, en kärlek, som hon
aldrig begrep. Egentligen är hon inte
en gång värd att hata -hon skulle
glömmas, lämnas efter som en liten,
liten episod som ingenting betydde.
Men jag kan inte. Inte efter att ha
älskat henne så. Jag måste hata
hennes. Om jag hade kunnat skriva
ända, om jag varit poet, då skulle
jag ha ropat ut min bitterhet och mitt
hat för hela världen. Men nu kan jag
inte. Jag kan måla litet. Ja . . . måla.
Jag skall måla henne! Jag skall måla

hennes som jag ser henne nu, ser
hennes med hatets ögon, ser hur hon i
verkligheten är. Det skall bli ett
porträtt som ingen har sett tidigare.
Det skall bli ett ansikte fyllt av alla
lidelser, all rädsla, all ånger, allt hat,
som finns i världen. Men jag har
ingen tom duk. Jag får ta en som
redan är målad på. Jag måste måla i
kväll!

Han reser sig stelt ur fätöljen, går
bort till några dukar som står lutade
mot staffliet och känner på dem. De
är inte torra än. Han ser sig sökande
omkring i rummet. Den där på
väggen kanske. Jo, den är torr. Men
det är synd att fördärva en lyckad,
en vacker tavla.

Han går bort till motsatta väggen
och betraktar duken på avstånd.
Motivet är taget från Hovs Hallar,
där han var och målade i somras.
Han minns dagen då han var där ute.
Den stora klippan, som reser sig likt
en väldig vägg från den gula sand-
stranden, havet som är i uppror och
slår mot de skarpa stenkanterna,
brytes, virvlar, skummar och drar sig
tillbaka för att återkomma med än
större kraft, en kraft som i allt sitt
raseri intet förmår mot det obevek-
liga bergmassivet. Himlen där de
tjocka, blåsvarta molnen jagar var-
andra som kapplöpningshästar på
arenan.

Han minns alltsammans med en
skärpa, som förvånar honom. Han
står en stund obeslutsam. Så går han
hastigt fram till tavlan, tar ner den,
sätter upp den i staffliet. Han måste
måla i kväll. Paletten, målarskrinet
med färgerna, penslarna, som står i
en hög burk där det en gång legat
kex, plockar han fram och ställer på
golvet bredvid fätöljen. Han är ivrig,
hans rörelser blir hetsiga, snabba.
Hastigt trycker han ut färgerna i
bländande klickar på paletten, bryr
sig inte om att lägga upp dem i
någon bestämd ordning. Han tar en
pensel och börjar arbeta.

Färgblandningen växer ut på den
avlånga träskivan, ratas, förnyas,
ratas igen, ändrar ton och temperatur
tills han äntligen blir nöjd med den.
Han är inte medveten om något

HAT - en novell av Alf Lennert

annat i rummet än tavlan. Han märker inte att det drar från ventilen, som står vidöppen, att han får färg på fingrarna, att människor ropar och skriker på gatan nedanför. Han märker ingenting. Rummet är försvunnet för honom, tiden existerar inte. Hans blickar flyger som oroliga fåglar mellan paletten och duken, sökande, missnöjda, tillfredsställda, uppskattande.

Han arbetar som i trance. Penseln stryker över den skrovliga duken, än snabbt och hetsigt, än trevande och undersökande. Färgen lever under de sträva borsten, bildar .skuggor, uttryck, känslor i det framväxande ansiktet. Han förvrider sina anletsdrag i hat mot de stora ögonen som stirrar på honom från tavlan.

Hennes mun ler mot honom, spotskt, trotsigt. Hennes ögon skjuter blixtar av hån och rädsla, hennes kinder blir insjunkna, som om hon svultit länge. Hon är gråblek i hyn, svarta skuggor sveper ned under ögonen, håret är grått och färg-löst. Hon har stora, välvda, svarta ögon-bryn, gulgröna ringar kring pupillema, falskhetens färg.

Tavlan—kvinnan är av-skyvärd.

Det är fullbordat. Han sjunker tillbaka i fätöljen med en suck och tittar på henne på avstånd.

- Så ser du ut! tänker han. Så ser du ut! Falsk, hatisk,- grym och likväl rädd. Du är en underlig människa. Du sade att du älskade mig över alla gränser, du besvor mig att aldrig lämna dig, du levde för mig, du var aldrig lycklig om du inte var tillsammans med mig. Å, jag hatar dig! Eller — älskar jag dig fortfarande? Fast du lämnade mig, fast du kastade bort mig som ett vissnat löv som fastnat på din kappa? Jag vet inte.

Han tittar på klockan. Konstigt. Bara en timme. Han drar upp klockan, tror att den har gått ned. Nej, det har verkligen bara tagit en timme. Han reser sig, tar penslarna, går ut i badrummet och börjar rengöra dem. Han skrapar paletten med en kniv, torkar av den på några använda

folioark och tittar på färgmönstren som bildas då han trycker samman papperet och vecklar upp det igen. Så oändligt fina mönster och skiftningar kommer han aldrig att lyckas få fram med en pensel. Han är ingen riktig konstnär. Men han har ett behov av att måla, av att omsätta sina intryck och väx-lande känslöstämningar i färg. Och aldrig har han varit så inspirerad som i kväll. Olycka, hat och längtan föder inspiration, mer än lyckan gör det.

Han ser på kvinnan igen, och vågen av hat och kärlek sköljer genom honom på nytt. Det känns så tomt i bröstet. Det värker av längtan efter någon att älska i detta stora, ensamma rum.

Han ställer staffliet på sin plats vid skrivbordet, sätter sig i fätöljen så att han kan se henne, tänder pipan och sjunker tillbaka i sina tankar. Minnesbilder föds och dör i hans

hjärna, blinkar till som ljusskenet från en fyr långt ute till havs. Han ser hur de ligger bredvid varann i hans säng, talar om sin kärlek och gör upp planer för framtiden. De promenerar i parken, tittar på fåglarna i dammen, pratar, skrattar och är djupt förälskade. De sitter i hennes rum och talar om konst och musik, hör på radio och kysser varandra. De är tillsammans på bio, på teatern, eller ute och gör långfärder i en lånad bil. De älskar varann hett, intensivt, passionerat.

Men den tydligaste minnesbilden är inte så behaglig. En skarp telefonsignal, hennes röst, som ber honom komma upp till henne, hennes rum, där hon sitter vid skriv-bordet och talar om att det är slut, att hon träffat en annan.

— Jag sade ingenting då, tänker han, det tog litet tid innan jag fattade. Det kom senare på kvällen, då jag

HAT - en novell av Alf Lennert

mötte henne arm i arm med en annan, på väg till bion. Då brusade hatet upp, vällde fram som en cyklon inom mig. Det är nu två dagar se-dan. Jag tror att jag aldrig glömmer henne. Hon var den första jag älskade. Henne glömmer jag inte så lätt.

Pipan har slocknat, han lägger den ifrån sig på tevagnen och tittar på radion. Kanske är det något bra program på utlandet? Han skruvar på, väntar tills rören blir varma och börjar söka längs skalan. Dansmusik, föredrag, pjäser, ryska propagandatal sveper ut i rummet från högtalaren som tilltagande och bortdöende vägor.

Nej, det finns ingenting av intresse. Han slår från strömbrytaren och lutar sig tillbaka i stolen igen.

Tänk om hon kom tillbaka och ville att allt skulle vara som förut, att de skulle börja om från början!

Han börjar leka med tanken på hur han då skulle bete sig. Skulle han ta henne till nåder och förlåta henne, eller skulle han vända henne ryggen? Han vet inte säkert vilket. Han försöker sätta sig in i situationen, tycker sig höra en ringning på ytterdörren, går och öppnar och finner henne utanför. Tanken roar honom, och han fortsätter att spinna på tråden!

— Jag bjuder henne stiga in som om ingenting hänt, jag är en mycket god skådespelare. Hon går före mig in i rummet, tar av sig kappan och vänder sig mot mig med ett bedjande uttryck i ögonen.

— Sten, säger hon, kan du inte förlåta mig och låta allt vara som förut?

Jag tittar frågande på henne, undrar om hon menar allvar. Jag ser att hon gör det. Men jag skall hålla henne på sträckbänken, låta henne lida innan hon får veta, att jag inget högre önskar än att få hålla henne i mina armar igen.

— Jag .vet inte. Du har sårat mig så djupt, säger jag. Ja, du har dödat något inom mig. Du har dödat min tro på allt vad du kan säga, min tro på allt vad en kvinna överhuvudtaget

säger och lovar ...

Så tar jag fram ett paket cigaretter. bjuder henne och tänder åt oss båda.

— Du måste förlåta mig, bönfaller hon. Det var ett stort misstag alltsammans. Det är ju dig jag älskar! — Jag hör hur förtvivlad hon är, men jag låtsas inte om det.

— Du ser den här cigaretten, säger jag och håller upp den framför henne. Det är som vår kärlek. Just nu brinner den kraftigt; när jag vill kan jag ta ett bloss och njuta av aromen. Men du har gjort så här med vår kärlek....

Jag doppar den brinnande cigaretten i en kopp med gammalt te så det fräser till, glöden slocknar och teet sugs upp i fimpen.

— Nu går den inte att tända igen. Den måste först torka, och när den väl har gjort det, smakar den inte lika gott som förut. Förresten bryr sig mycket få människor om att ta vara på och torka en uppblött cigarett.

Hon sjunker ned på sängen, förtvivlad över min kyla, och då tar jag henne i mina armar och säger att jag bara skämtade.

— Jag älskar dig . . .

Han är så inne i sina tankar att han inte märker när det ringer på dörren. Två korta signaler. Han har inte hört det, men hans undermedvetna har inregistrerat det. Han vaknar till ur sina drömmar, minns att han hört något, väntar. Det ringer igen, två långa signaler. Han spritter upp ur stolen, går ut i hallen, undrar vem det kan vara. Kanske . . . ?

Det är hon. Hon är våt i håret, det droppar från hennes kläder och vattnet bildar en liten pol vid hennes fötter.

— Hej, säger hon. Jag har några böcker här hos dig, som jag gärna skulle vilja ha tillbaka. Får jag komma in?

Han kan inte säga något. Hon är så vacker, där hon står i dörröppningen med vattnet blänkande i pannluggen och rinnande nedför kinderna. Med en gest bjuder han henne att stiga in. Han stänger dörren om dem.

— Vad är det för böcker? frågar han och försöker låta nonchalant.

— Ja, särskilt är det »Från Eddan till Ekelöf» — du förstår jag måste läsa på till tentamen på måndag, men jag kan gärna få de andra med.

Han går bort till skrivbordet och börjar leta bland de utspridda böckerna. Han hittar hennes — det är några kriminalromanser, som han lånat av henne och det är Mäster Olof och Hemsöborna i anslutning till lektionerna om Strindberg — men den viktigaste boken kan han inte hitta.

Han muttrar något ohörbart och lägger böckerna i högar.

— Jag förstår inte vart den kan ha tagit vägen. Har du brått?

— Ja, det har jag. Min kavaljer står där nere på gatan och väntar, så du får skynda på. Vi ska gå hem till mig och dricka te.

Då går något sönder inom honom. Hon ska gå hem med någon annan, kyssa och smeka en annan, gå till sängs med en annan som han inte känner.

Han ser på sin nymålade tavla. Ja, så ser hon ut. Falsk, grym, hånfull, men också rädd. Rädd?

Han vänder sig om och ser på henne. Hon ser tillbaka med kalla ögon och avvisande min. Och de ögonen har lett och lovat, smekt och älskat ...

— Vad är det med dig? säger hon otåligt. Skynda dig och få fatt på boken så jag kan komma iväg någon gång. Jag har bråttom . . .!

Så vackert som han drömt om deras möte. Hon skulle ha kommit till

HAT - en novell av Alf Lennert

honom och sagt att hon ville ha honom tillbaka. Hon skulle ha sagt att hon gjort något huvudlöst som gick ifrån honom. Hon skulle ha bett om förlåtelse, velat ha allt som det varit förut, sagt att hon älskade honom. Nu står hon och ser på honom med kalla, ointresserade ögon.

Det kommer som en stöt. En häftig fordrande stöt i bröstet. Hatet väljer fram i en allt förstörande flodvåg. Han ser på tavlan. Kvinnans mun ler spotskt och hånfullt mot honom.

— Du är ratad! viskar den. Jag har kastat bort dig för jag har funnit en man som är bättre. En man som kan älska så som du inte kan. Du är ratad, värdelös, bortkastad . . .

Med hatet brinnande inom sig vänder han sig mot henne, som står där och väntar att han skall plocka fram hennes bok.

— Ja, jag är... är bortkastad, viskar han med en röst som är hes av rörelse och ändå kall som is. Hans händer griper efter hennes strupe, men hon viker inte tillbaka. Hon står stilla som en staty och ser på händerna som närmar sig hennes hals, hon kan inte fatta, inte förstå att hans hat gäller henne.

Han klämmer till. Hans fingrar gräver sig in i hennes hals. Han kan inte se klart, allt tycks honom som en dimma där han kämpar. Greppet hårdnar. Ett gurglande läte tränger fram ur hennes strupe, ögonen stirrar vilt, han ser dödsångest i de vitt uppsparrade pupillerna.

Tavlan!

Så ser hon ut på tavlan! Skräck, hat, rädsla, den är hon. Hon hänger slapp och slak i hans armar. Hon är död.

Han hade önskat att få se henne död. Men nu känner han ingenting. Han ser på henne där hon hänger i hans armar, ser på sina händer . . .

Då ringer det på dörren. Två långa, hårda signaler. Han rycker till, lossar på greppet kring hennes hals.

— Du har mördat! viskar något eller någon. Du är en mördare. En mördare! MÖRDARE!!

Han vacklar fram till dörren, kommer ut i hallen, fumlar med låset på ytterdörren. Han måste ut, få frisk luft...

Dörren flyger upp, han faller fram mot någon. Någon som skjuter honom från sig. Det är ju Rolf! Vad vill han? Är det han som är hennes nye älskare?

- Det var värst vad du hade brått, säger Rolf och förvåningen hörs i hans röst. Du lovade att jag skulle få låna en bok av dig, så jag tittade upp när jag gick förbi och såg att det lyste ur ditt fönster.

- Kom in, säger han tonlöst. Du kan lika gärna få veta det. Alla får ju ändå reda på det.

Han går före mot sitt rum. Han stannar på tröskeln, ser på golvet. Det ligger ingen kvinna där, ingen kvinna med slocknad blick och håret i orediga slingor. I stället ligger där en tavla, en tavla som är sönderriven och söndersliten. Flikarna av duken hänger ned över ansiktet

som målats på den. Blicken i de stora ögonen är död, inget hat, ingen rädsla lyser fram ur dem. Munnen ler inte längre. Ansiktet är slapt och livlöst. Han känner ingen-ting för henne längre.

- Vad har du gjort! säger Rolfs röst bakom honom. Har du rivit sönder tavlan? Det var väl ändå dumt gjort!

— Ja, jag har fördärvat tavlan. Men jag vet inte om det var dumt gjort, säger han som för sig själv.

Han går fram, tar upp den trasiga duken och ställer undan den. Så öppnar han fönstret, känner att det inte blåser längre, drar djupa andetag i den friska nattluften. Det är lugnt nu. Stormen har bedarrat.

Publicerad i Veckorevyn någon gång 1953.

Historier från Eksjö

